

www.groei.nl

GROEI & BLOEI

alles over tuinen en tuinieren

AP 8 710206 246219

MEI 2018 € 7,45

ALLES WAT JE WIL WETEN OVER TUINIEREN
OP **DAK, TERRAS EN BALKON**

OP GROTE HOOGTE

Zomers
genieten
met **FLOXEN**

Avontuurlijke
WATERTUIN

Giny de Jong
over haar
KWEEKKOORTS

Schilderijen kijken met Piet Oudolf + Tuin van een bloemschikker + *Thalictrum yunnanensis* +

planten

Zomerse geur

Zomerbloeiende floxen hebben grote trossen geurende bloemen, trekken vlinders aan en zijn geschikt als snijbloem. Veelzijdige planten dus, en onmisbaar in borders.

De Jagertjeshof

De planten die Giny de Jong op haar hobbykwekerij verkoopt, steekt en zaait ze allemaal zelf. Een groot deel staat ook in haar eigen tuin. Dierama's hebben een bijzonder plekje.

6 VERS GEPLUKT

Nieuws uit de tuinwereld.

11 COLUMN

Van gelukkige tuinman Edwin Oden.

13 TIPS VAN FRANSJE

Tuinbelevissen van een groenredacteur.

14 EVERGREEN

Deborah Post zet zich met haar initiatief

Honey Highway in voor het behoud van de bij. En dat is hard nodig.

20 KUNST KIJKEN

Piet Oudolf heeft de nieuwe beeldentuin bij museum Singer Laren ontworpen. Over de tentoonstelling *Geschilderde tuinen* aldaar heeft hij ook wat te vertellen.

26 WIE DURFT?

De tuin van Ton Boerlage in Aalsmeer.

36 BORDERS ALS BOEKETTEN

Marieke Nolsen heeft de gave om te schilderen met bloemen. 'Ik speel met vormen en probeer kleuren te herhalen. Net als in het bloemschikken. Zo ontstaan eigenlijk allemaal boeketten in de tuin.'

48 ANNES AANRADERS

Anne Brylla over twee bijzondere hortensia's, de subtiele *Demodinum* en de prachtige bloei van *Indigifera*.

'Ik ben een
LAATBLOEIER

Je hebt mensen die planten kweken en mensen die ze gebruiken. Giny de Jong doet het allebei. Zodra je haar tuin annex kwekerij binnenwandelt, zie en voel je meteen: hier woont een tuinier, plantenliefhebber én kweker in hart en nieren.

De sortimentslijst telt veertien verschillende dierama's.

Bloemen. Dat is het eerste wat je ziet als je voor het witte huis-met-puntdak staat. Een luchtige, zwierige zee van bloemen, schijnbaar achteloos gerangschikt rond een welig gazon. Pas daarna wordt je aandacht getrokken door een groot bord. 'De Jagertjeshof' staat erop. We staan voor de hobbykwekerij van Giny de Jong in Aadorp, onder de rook van Almelo. Met een persoonlijk sortiment vaste planten en een grote keus in dierama's.

Giny'stuin ademt lichte lucht. Niet alleen door de ligging - het 900 vierkante meter grote perceel wordt nergens omsloten door bebouwing of hoge begroeiing - maar ook door de

keuze van de planten. "Ik houd van soorten met een transparante bloeiwijze en een luchtige habitus, zoals *Thalictrum*, akelei, *Penstemon*, *Daucus carota* 'Dara', *Verbena*, *Verbascum*, *Althaea cannabina* en - mijn absolute favoriet - *Dierama*", zegt Giny. Ze heeft niet zoveel op met afgebakende groepen van één soort en kiest liever voor spontaniteit. "Mijn planten mogen zich uitzaaien en zich vrij door de tuin bewegen. Wat er te veel komt, haal ik weer weg."

Puinresten

Een laatbloeiër, noemt ze zichzelf. "Mijn liefde voor tuinieren is geleidelijk ontstaan. Aanvankelijk koos ik voor de ►

Samen met
dochter Marjolein.

hotelschool, maar ging door in de IT en heb nog steeds een automatiseringsbedrijf. Toen we hier 25 jaar geleden kwamen wonen - ooit was dit huis een café - was er alleen een parkeerplaats. Mijn man Nico en ik transformeerden die tot tuin. De tegels en het puin eronder haalden we weg en we lieten er akkerbouwgrond op storten, dat was het goedkoopst. De planten doen het er prima op en door de puinresten eronder is de afwatering uitstekend."

Centraal in de tuin ligt een grote, natuurlijk aandoende vijver. De randen zijn afgewerkt met keien. "Voor het bevestigen van de folie gebruikten we met zand gevulde panty's waar we de folie omheen rolden. Aan die rand hingen we gaas en daar duwden we stenen en planten in. Hierdoor kreeg de rand een natuurlijk uiterlijk." De vijver ligt er nog steeds prachtig bij en wordt omlijst door een weelde aan planten. Een bijzonder element is de aan de vijver grenzende zitkuil van gemetselde klinkers, als een knipoog naar de jaren zeventig. "Een fantastische plek. Als je erin zit, kijk je op ooghoogte over het wateroppervlak."

Kweekkoorts

Geleidelijk kregen de planten Giny steeds meer in hun greep. Ze werd vrijwilliger op Landgoed Twickel en ging intensief aan de slag met stekken en zaaien. Maar Giny's kweekkoorts kreeg pas echt een boost toen ze de beschikking kreeg over een kas. "Voor mij was dat een keerpunt. Na het overlijden van mijn moeder erfden we wat geld en daarmee wilde ik iets waardevols doen. Een kas geeft je zoveel meer mogelijkheden. Toen ik die eenmaal had, kon ik serieus beginnen met een eigen kwekerij."

De planten die Giny verkoopt, stekt en zaait ze allemaal zelf. Ze zijn te vinden op haar website, maar een groot deel staat ook in haar eigen tuin. Leuke en minder bekende soorten zijn onder andere de bescheiden *Anemone cylindrica*, met kleine witte bloemetjes, die hoog op de stelen staan. Of *Angelica gigas*, die prachtig wijnrode bloemschermen heeft en zich met wat geluk uitzaait. Ook *Cortusa*, *Libertia* en *Leonotis* zijn het proberen meer dan waard. Net als *Francoa sonchifolia*, *Diascia personata* en *Michauxia campanuloides*. Stuk voor stuk planten die je niet zo vaak ziet.

Flinterdun

En dan zijn er nog de *dierama's* ... Tijdens een bezoek aan de Waterperry Gardens in Engeland viel dit nog zwevende puzzelstukje op z'n plek. "Misschien was ik onbewust wel op zoek naar iets waar ik me helemaal in kan verliezen",

zegt Giny. "Hoe dan ook, in die prachtige tuin zag ik een plant die ik absoluut niet thuis kon brengen, maar me ogenblikkelijk fascineerde. Het bleek een *dierama* te zijn, een knolgewas dat van nature voorkomt in Zuid-Afrika." Giny wijst naar de rand van de vijver, waar er eentje staat te bloeien met sierlijke, purperroze bloemen. Op deze vochtige dag zijn de flexibele bloeiaren bezaaid met kleine regendruppeltjes, die flonkeren in het tegenlicht.

In Zuid-Afrika worden *dierama's* ook wel 'Hairbells' genoemd. Een toepasselijke naam, want de bloemstengeltjes zijn flinterdun. "Vergis je niet," zegt Giny, "ze zien er misschien fragiel uit, maar ze zijn zo sterk als nylondraad." Bij ons heet *Dierama* ook wel engelhengel. Ook die naam is veelzeggend, want de stengels die opschieten vanuit de pollen met grasachtig, vezelig blad, buigen sierlijk door en raken onder het gewicht van de rijpende zaden soms bijna de grond.

Verzamelwoede

Giny's toevallige ontmoeting met de engelhengel legde de kiem voor een verzamelwoede. Ze nam contact op met Diana Rowe, houder van de Britse Nationale Collectie van *Dierama*, en speurde naar zaad van zoveel mogelijk verschillende soorten. Bij de Zuid-Afrikaanse *Dierama*-kenner Cameron McMaster bestelde ze een aantal soorten die bijna nergens verkrijgbaar zijn en ze verdiepte zich in de schaarse literatuur over *dierama's*.

"Vaak wordt gedacht dat *Dierama* matig winterhard is, maar zolang ze in matig voedselrijke, goed waterdoorlatende zandgrond staan, overleven de meeste soorten -12 tot -18 °C. De ondergrondse knol breidt zich naar onderen toe uit, op dezelfde manier als bij *Crocasmia*. Hoe ouder de plant, hoe beter de winterhardheid."

Andere voorwaarden voor succes zijn een standplaats in de zon of halfschaduw (met schaduw in de morgen en zon in de middag) en regelmatig wat extra vocht in het voorjaar. "Dat stimuleert de vorming van bloemknoppen. Geef hem wat extra compost bij het planten en probeer de wortels zo min mogelijk te beschadigen."

Op dit moment telt de sortimentslijst op de website zo'n veertien *Dierama*-soorten en cultivars. "Dit is nog maar het begin," zegt Giny, "ik heb inmiddels meer dan tweeduizend exemplaren gezaaid van in totaal zo'n dertig soorten en hybriden."

We lopen naar het proefveld, een lapje grond op steenworp afstand van het woonhuis, dat ze in bruikleen heeft van een buurtbewoner. Hier staan ze geplant, in overzichtelijke rechthoekige bedden, die zijn omgeven door paden van houtsnippers. Op het proefveld combineert Giny de *dierama's* graag met lage grassen, zoals *Pennisetum* 'Hameln' en *Molinia*. Die zorgen voor beschutting en een wat drogere grond in de winter.

"*Dierama's* kruisen onderling heel gemakkelijk", vertelt ze. "Het is dus een flinke klus om de zaailingen correct te benamen en te classificeren. Maar dat heb ik er graag voor over. Weet je, in Nederland is er nog geen officiële Nederlandse Collectie van *Dierama*. Ik zou het fantastisch vinden als ik die hier, op mijn eigen kwekerij, zou kunnen realiseren." ►

Tekst Fransje van Dorp

Beeld Kalkhoven Fotografie e.a.

Vanuit de zitkuil kijk je op ooghoogte over de vijver.

Tijdens 'Rondje Tuinen Twente' is de tuin open voor bezoekers.

Dierama heeft roze klokjes aan buigzame stengels.

GINY'S
FAVORIETEN

Monarda 'Gardenview Scarlet'

'Monarda's houden van verse grond met genoeg voeding, dat verkleint de kans op meeldauw. Vorig jaar heb ik in een van de borders champost gebruikt en toen werd 'Gardenview Scarlet' opeens 2 x 2 meter groot! Ik heb hem een beetje teruggeknipt, maar het gaf wel een spectaculair beeld, zo'n groot vlak met knalrode pruikjes.'

Thalictrum lucidum

'Over het algemeen vind ik geel een lastige kleur in de tuin, maar dat geldt niet voor het lichte geel van deze *Thalictrum*. Hij is sterk, bloeit lang en is zowel achter als voor in de border mooi, want door het lage geveerde blad is het een echte weefplant. En bijen zijn er gek op.'

Geranium maderense

'Een aparte geranium, die vorstvrij moet overwinteren. Heel decoratief door de grote glanzende bladeren. In het voorjaar duwt hij die naar beneden om steun te vinden voor de bloemstengel. Het kan jaren duren voor hij bloeit met een enorme tuil met bloemen, zes weken lang. Daarna sterft de plant.'

Morina longifolia

'Als hij niet in bloei staat wil niemand hem hebben. Dan lijkt het net een distel. Maar als *Morina* bloeit kun je er niet aan voorbijlopen! Zet hem op een zonnige, wat vochtige plek en zorg voor doorlatende grond.'

Penstemon 'Garnet'

'Dit is een van mijn favoriete penstemons. Penstemons zijn uitstekende borderplanten, maar de meeste mensen denken dat ze niet goed winterhard zijn. Er zijn penstemons voor bijna elke grondsoort. Sommige staan al tien jaar probleemloos in mijn tuin. Als je de uitgebloeide bloemen eruit knipt, bloeit 'Garnet' van juni tot oktober.'

Campanula rotundifolia

'Het eenvoudige en lieflijke grasklokje is bij ons inheems. Hij combineert het mooist met planten waar hij een beetje tegenaan kan leunen, dan heb je bloemen vanaf de grond tot zo'n 50 centimeter hoogte. Bloeit lang, na de bloei volgt nog een herbloei.'

Diascia personata

'Deze *Diascia* is winterhard - zeker in de huidige winters - en hij bloeit van mei tot oktober! Vorig jaar combineerde ik hem met *Cenolophium denudatum*, een witte schermbloem, waar hij zichzelf helemaal doorheen vlocht.'

Foto: Giny de Jong

Dierama pulcherrimum

'Een van de gemakkelijkste dierama's. Bij elk zuchtje wind wiegen de lange, dunne bloemstengels heen en weer. Ze dragen licht- tot donkerroze bloemen, soms ook wit. *D. pulcherrimum* bloeit redelijk snel en kan 17 graden vorst verdragen. Zet hem op een zonnige plek in doorlatende grond en geef in het voorjaar extra water voor de aanmaak van de bloemstengels.'

Centranthus ruber

'De rode valeriaan heeft een geweldige kleur. Ik dacht eerst dat hij moeilijk te combineren zou zijn, maar hij combineert juist met tal van kleuren. Probeer dit eens: *Centranthus ruber*, *Salvia nemorosa* (bijvoorbeeld 'Caradonna') en dan *Alchemilla mollis* ervoor. Hemels.' *

ZELF KIJKEN

Hobbywekerij De Jagertjeshof, Gravenweg 2, 7611 BW Aadorp (bij Almelo). Tel: 06-38466330; www.jagertjeshof.nl. Open op do en vr (13-16 u) en za (10-16 u). De Jagertjeshof is deelnemer aan Rondje Tuinen Twente. Zie www.rondjetuinentwente.jouwweb.nl.